

وضع شناسی عراق (۳)

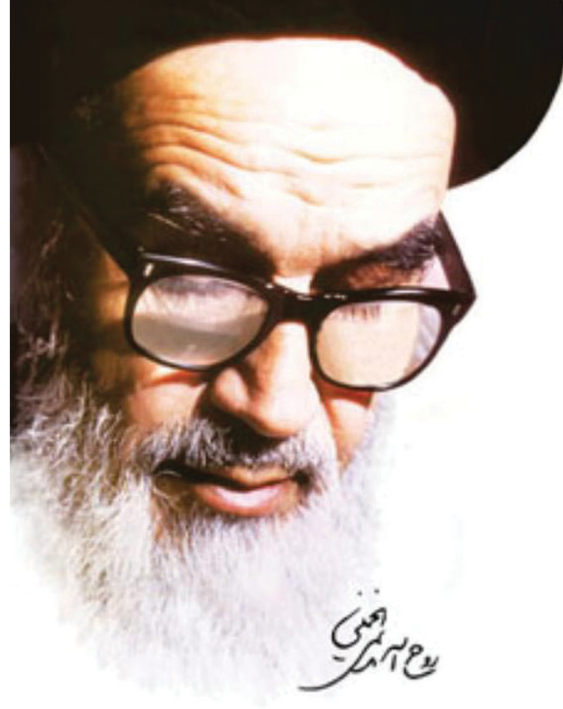
وضعیت سیاسی، احزاب، داعش و تظاهرات هفتگی

الله اکبر

مصاحبه با آقای محمدباقر حکیم
دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات عراق دانشگاه تهران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روح پرور
ایمان افروز

اگر ایران و عراق به هم پیوند پیدا کنند و اتصال پیدا کنند، سایر این کشورهای کوچکی که در منطقه هست، آنها هم به اینها می پیوندند و آمریکا از این منطقه زرخیز، که برای او حاضر است هزاران لشکر خودش را از بین ببرد و هزاران مردم را از بین ببرد، محروم خواهد شد.

دنبال بحث سیاسی هستند. به همین دلیل همه‌ی مردم به دنبال سیاست هستند و پیگیر خبرهای سیاسی و اموری که در سیاست انجام می‌شود، هستند. ولی واقعاً دید و نگاه آن‌ها و بصیرتی که در مورد سیاست دارند، بسته است. تقریباً می‌توانیم بگوییم پنجاه

درصد مردم عراق هنوز قبیله‌ای زندگی می‌کنند و دید هر کسی بستگی دارد به اینکه رئیس قبیله چه می‌گوید. رئیس قبیله بگوید فلان، همه فلان کار را می‌کنند یا اینکه مثلاً رئیس قبیله در کدام حزب است یا کسی در کدام حزب داشته باشد، همه آنجا می‌روند. بصیرتی که واقعاً بتوانند انتخاب درست را در انتخابات داشته باشند، ندارند و به همین دلیل تا به حال این افرادی که سر کار می‌آیند، افراد کارآمدی نیستند. افرادی هستند که یک اسم سیاسی روی آن‌ها هست و مثلاً در این سال مهاجرت کردند و در این سال به دلیل اوضاع سیاسی عراق به مشکل برخوردند و به هر کشوری رفتند و حالا برگشتند، به صرف اینکه آن‌ها قبلاً آدم‌های معارضی بودند، به آن‌ها رأی می‌دهند یا به صرف اینکه آن‌ها در این حزب بودند یا از این قبیله یا عشیره هستند. فکر می‌کنم در این انتخابات آینده یک تغییر جدی ایجاد شود، چون تا به حال کسانی که سرکار آمدند که مردم آن‌ها را انتخاب کردند، زیاد نتوانستند کارآمد باشند. ولی مردم از یک نگاه دیگر می‌گویند که ما مجبور هستیم که رأی دهیم و مرجعیت می‌گوید که شما رأی دهید و ما از این باب که همه‌ی نظر ما با نظر مرجعیت است، رأی می‌دهیم.

• در این زمینه مشارکت شیعه چقدر است؟

حکیم: شیعه تقریباً زیاد رأی می‌دهند. مشارکت زیاد است. کمیساریای عالی انتخابات تعداد

سیاست و پیوند آن با معیشت مردم از سویی و پیچیدگی وضعیت سیاسی در عراق و پیوند آن با مرجعیت از سوی دیگر، اهمیت این مسئله را جهت شناخت وضع فعلی عراق برجسته می‌کند. آشنایی با احزاب، جریان‌ها و اشخاص سیاسی مهم عراق و در انتها آشنایی اجمالی با شکل‌گیری داعش و نقش استکبار و به ویژه آمریکا در شکل‌گیری وضع نابسامان منطقه موضوع مصاحبه زیر است.

• جایگاه تفکر و نگرش سیاسی در بین مردم عراق چگونه است؟ نگاه مردم عراق به سیاست چگونه است؟

حکیم: در عراق تقریباً می‌توان گفت که همه‌ی مردم سیاسی هستند، به این دلیل که سیاست ارتباط مستقیمی با وضعیت معیشتی مردم دارد و به همین دلیل می‌توان اینگونه گفت که تمام مردم عراق سیاسی هستند. زمانی که مردم در حوزه‌ی معیشتی به مشکل برمی‌خورند، همه‌ی مردم سیاسی می‌شوند و نظرات و صحبت‌های آن‌ها نیز سیاسی می‌شود حتی صحبت‌های قهوه‌خانه‌ای نیز سیاسی می‌شود، از این باب است که شما سیاست را در عراق بین همه‌ی سنین می‌بینید، حتی آدمی که تنها نه سال سن دارد. حتی این آدمی که نه سال دارد؛ در مورد وزیر، نخست‌وزیر یا در مورد بحث‌های سیاسی اظهار نظر می‌کند، حالا درست یا غلط بودن آن را کار ندارم ولی این را می‌گویم که خود را دخیل می‌دانند و باید اظهار نظر کنند. به چه دلیل؟

به این دلیل که دو مسئله مهم در عراق فراهم نشده است. یکی امنیت و دیگری خدمات است که این دو شاخص مستقیم با معیشت مردم سروکار دارد و تا وقتی که این دو شاخص در عراق فراهم نشود، همه‌ی مردم در مورد سیاست اظهار نظر می‌کنند. یعنی همه به

شد و به دفاع از حقوق کردهای عراقی پرداخت. در سال ۱۹۷۹ ملامصطفی بارزانی وفات کرد. بعد از ایشان مسعود بارزانی در یک انتخابات در کنکره حزب به رهبری این حزب انتخاب کردید. از حزب دموکرات یک شاخه‌ای به نام اتحادیه‌ی میهنی کردستان جدا می‌شود که آقای جلال طالبانی، رهبر آن است، اتحادیه‌ی میهنی کردستان (معروف به یکه‌تی) از احزاب کردی در کردستان عراق است که در سال ۱۹۷۵ تأسیس شد. این دو حزب همیشه با یکدیگر رقیب بودند. این دو حزب قوی‌ترین احزاب اقلیم کردستان بودند و بر سر تمام مسائل سیاسی با یکدیگر رقابت داشتند و سال ۱۹۹۱ که اقلیم کردستان رسمیت پیدا کرد، آمریکا از آن‌ها حمایت کرد اما این دو حزب جنگ ۴ ساله‌ای را با یکدیگر آغاز کردند. در بین سال‌های ۱۹۹۴ تا ۱۹۹۸ آن‌ها جنگ شدیدی با یکدیگر داشتند که در سال ۱۹۹۸ آمریکا دخالت می‌کند و اتفاقی بین این دو می‌افتد که تصمیم می‌گیرند با یکدیگر باشند. این دو حزب، بزرگترین حزب‌های اقلیم کردستان هستند.

پس از آن سال ۲۰۰۳ حزب دیگری به نام التغیر (گوران) ایجاد شد. جنبش گوران یا جنبش تغییر یک حزب سیاسی در کردستان عراق است. این جریان در سال ۲۰۰۶ با انشعاب نوشیروان مصطفی از بنیان‌گذاران و رهبران اتحادیه میهنی کردستان در اعتراض به آن‌چه که فساد اصلاح‌ناپذیر در این حزب خوانده می‌شد و تأسیس شرکت رسانه‌ای وو‌شا پدید آمد. گوران اسم کردی و التغیر اسم عربی آن است. از زمانی که جلال طالبانی سکنه کرد، تقریباً می‌توانیم بگوییم که حزب التغیر جای اتحادیه‌ی میهنی را گرفت. احزاب دیگری مانند جماعت اسلامی کردستان به رهبری علی بابیر و اتحاد اسلامی کردستان به رهبری محمد فرج احمد عزیز از دیگر احزاب اقلیم هستند. این پنج حزب، مهمترین احزاب کرد هستند. مهمترین آن‌ها حزب دموکرات به رهبری مسعود بارزانی است.

مسعود بارزانی الان قدرت زیادی در این اقلیم دارد و خود رئیس اقلیم است و دایی او هوشیار زبیری وزیر دارایی عراق است، مسرور بارزانی (پسر مسعود بارزانی) رئیس اطلاعات اقلیم کردستان است و پسر برادر او نچیروان بارزانی نخست وزیر اقلیم کردستان است. از سال ۲۰۰۳ به بعد اقلیم کردستان توسط مسعود بارزانی مدیریت می‌شود و وی نفوذ بسیار زیادی در این منطقه پیدا کرده است (منظور از اقلیم کردستان دهوک، اربیل و سلیمانیه است). در حال حاضر یک جنجالی در این منطقه به وجود آمده است که بر حسب قانون ایشان (مسعود

مشارکین در انتخابات آخر را ۵۵ درصد اعلام کرده بودند که اکثر آنها شیعه هستند. ولی مناطق سنی، مثلاً پرتنش بوده است و نتوانستند مردم در همه مناطق رأی دهند. بنظر من ۵۵ درصد نیز رقم خوبی است از نظر انتخابات که آمار خوبی است ولی در کل نسبت به سال‌های قبل کاهش داشته است.

• اساساً می‌شود راجع به عراق صحبت از یک جریان‌شناسی احزاب و گروه‌های مختلف کرد یا نه؟ لطفاً راجع به احزاب و گروه‌های مهم در عراق توضیح دهید.

حکیم: موضوع احزاب چیزی است که باید آن را در تاریخ عراق جست و جو کرد، ولی بعد از اینکه عراق در سال ۱۹۵۸ میلادی جمهوری می‌شود، احزاب به صورت عملی وارد صحنه سیاسی می‌شوند. سال ۱۹۵۸ عبد‌الکریم قاسم می‌آید و نظام پادشاهی را از بین می‌برد و از آن موقع بحث احزاب و گرایش سیاسی و گرایش فکری در عراق برجسته تر می‌شود. تا قبل از آن اینطور نبوده است و نظام پادشاهی حاکم بوده است و احزاب سیاسی جایگاه کمتری در حوزه سیاست داشتند. تقریباً می‌توانیم بگوییم آنچه که در نظام حکومتی آمدند و تأثیر گذار بودند، بعد از ۱۹۵۸ بوده است. می‌توان گفت برجسته‌ترین حزب‌ها در آن زمان حزب دموکرات، احزاب کمونیستی، حزب الدعوة و حزب اسلامی بوده اند. می‌توان گفت پس از سال ۲۰۰۳ میلادی ساختار سیاسی عراق در سه حوزه شیعه، کرد و سنی تقسیم شده اند. کردها پنج حزب اصلی در حوزه سیاست دارند که سه حزب آن‌ها بسیار قوی و دو حزب دیگر آن‌ها ضعیف‌تر هستند. بزرگترین و تأثیر گذارترین احزاب کردی، حزب دموکرات به رهبری آقای مسعود بارزانی است.

حزب دموکرات قدیمی‌ترین حزب است. حزب دموکرات کردستان عراق در سال ۱۹۴۶ در بغداد تشکیل شد و مصطفی بارزانی که از سال‌ها قبل دست به قیام زده بود و در این زمان در مهاباد بود به رهبری این حزب برگزیده شد. بعد از فروریختن جمهوری مهاباد و رفتن بارزانی به شوروی، این حزب مشغول سازماندهی مخفی در عراق شد، و بعد از بازگشت بارزانی به عراق بعد از کودتای عبدالکریم قاسم در سال ۱۹۵۸ این حزب در عراق به رسمیت شناخته

اسلامی عراق و جنبش صدر شرکت داشت. در این انتخابات ائتلاف دولت قانون با کسب ۸۹ کرسی از مجموع ۳۲۵ کرسی مجلس در جایگاه دوم پس از ائتلاف العراقیه به رهبری ایاد علاوی قرار گرفت.

نوری مالکی کسی بوده است که بعد از مهاجرت خود از عراق به سوریه می‌رود و در آنجا زندگی می‌کند و بعد از آن به عراق می‌آید و در سال ۲۰۰۵ که ابراهیم جعفری نخست‌وزیر بوده است، یک اختلافی پیش می‌آید که رهبران احزاب سیاسی می‌گویند نخست‌وزیر باید عوض شود که به این نتیجه می‌رسند که نوری مالکی نخست‌وزیر شود.

از دیگر احزاب مهم شیعیان می‌توانیم به گروه الاحرار اشاره کنیم. گروه الاحرار به رهبری سید مقتدی صدر است. سید مقتدی صدر، فرزند آیت الله سید محمد صادق صدر است. سید محمد صادق صدر پس از کشته شدن و وفات آیت الله خویی توانست به شخصیت برجسته نجف تبدیل شود. تنها نماز جمعه‌ای که در عراق برگزار می‌شد، برای اهل تشیع به رهبری سید محمد صادق صدر بود.

سید محمد صادق صدر چهار پسر داشت: سید مومل، سید مصطفی، سید مرتضی و سید مقتدی که خیلی اختلافات آشکاری با نظام بعث داشت که سال ۱۹۹۹ میلادی ایشان را به همراه دو پسر خود، مومل و مصطفی، توسط حزب بعث ترور می‌کنند. دو فرزند دیگر به نام‌های سید مقتدی و سید مرتضی زنده می‌مانند که سید مرتضی یک آدم زاهد و عابدی است که کلا یک یا دو تصویر بیشتر از او در اینترنت نیست و کلاً در رسانه‌ها نیست و از این انسان‌های عرفانی و زاهد و عابد است که خبری از او نیست. سید مقتدی می‌ماند که او بعد از ۲۰۰۳ راه پدر خود را ادامه داد و به عنوان رهبر مقاومت عراق شناخت شد، رهبر مقاومتی که بی‌تجربه بود و رهبر مقاومتی که بدون تجربه و بدون برنامه‌ریزی خواست مقاومت را در عراق هدایت کند و از آنجا که تعداد خیلی زیادی از مردم اهل کوفه و نجف و بغداد و استان‌هایی جنوبی عراق طرفدار آیت الله صدر بودند، همه از سید مقتدی صدر تبعیت کردند و ایشان با یک سن بسیار کم، یعنی ۳۰ یا ۳۲ سالگی تبدیل به یک رهبر بزرگ شد که چند میلیون نفر آدم از او تبعیت می‌کردند. اکثر کسانی که از او تبعیت می‌کردند از قشر ضعیفه جامعه عراق بودند. آن‌ها واقعاً انسان‌هایی بودند که در مورد بصیرت سیاسی و بحث مقاومت جهادی نگاه درستی نداشتند. آن‌ها اعلام کردند که ما می‌خواهیم ضد آمریکایی‌ها کار کنیم و ضد

بارزانی) دیگر نمی‌تواند رئیس اقلیم کردستان باشد و این چهار حزب، ضد حزب دموکرات متحد شدند که بتوانند مسعود بارزانی را پایین بکشند.

اهل تشیع از بغداد به پایین، ۹ استان، شیعیانی هستند که داخل عراق زندگی می‌کنند و تعداد کمی سنی داریم که آن‌ها در بصره هستند و در شمال بصره در منطقه‌ای به نام الزبیر اهل سنت هستند و می‌توان گفت که پانزده یا بیست درصد از اهل بصره اهل سنت هستند. شیعه‌ها سه حزب اصلی دارند. یکی از مهمترین احزاب عراق حزب الدعوه است. در حال حاضر رهبری حزب الدعوه توسط نوری مالکی مدیریت می‌شود. ائتلافی به نام دولت قانون در سال ۲۰۰۹ تشکیل داد که تقریباً تعداد زیادی از حزب‌های کوچک را در خود جای داد، مثل آن زمان که بدر ... بود.

ائتلاف دولت قانون یک ائتلاف سیاسی انتخاباتی است که نوری مالکی نخست‌وزیر عراق و حزب الدعوه در سال ۲۰۰۹ برای شرکت در انتخابات عراق تشکیل دادند. در این ائتلاف علاوه بر حزب خود نوری مالکی، گروه‌های دیگری همچون برخی از سران قبیایل اعراب، کرد‌های شیعه، مسیحیان و افراد مستقل حضور دارند. شعار این حزب «امنیت، خدمات و حکومت مرکزی مقتدر» است.

این ائتلاف در انتخابات پارلمانی ۲۰۱۰ نیز پس از عدم توافق حزب الدعوه با مجلس اعلای

شد، آرام‌آرام مقتدی صدر گفت که من دیگر آن نیروهای مسلحانه‌ی خود را کنار می‌کشم و منحل می‌کنم و فقط در حوزه‌ی سیاسی کار را دنبال می‌کنم پس از این تصمیم سید مقتدی صدر، گروهی از گروه مقتدی صدر جدا شدند و گروهی به نام عصاب اهل الحق به رهبری شیخ خزعلی تاسیس شد که از گروه جیش المهدی جدا شده بود که الان شما می‌بینید در جبهه‌ها عراق هستند و خیلی بارز هستند. الان اگر بخواهید چند گروه بارز را در عراق بگویید، یکی از آن‌ها بدر و دیگری عصاب اهل الحق، کتائب حزب الله، کتائب سید الشهداء، فرقه العباس، لوا علی الکبر، سراپا السلام، حرکه النجباء و ... هستند که به شکل فعال در حال جنگ با داعش هستند. این از بحث سید مقتدی صدر است که تقریباً سی و سه کرسی در انتخابات پارلمان ۲۰۱۴ میلادی بدست آورد.

سومین گروهی که لازم است به آن اشاره کنیم، گروه آقای حکیم (مجلس اعلی) است. تبار این گروه به آقای سید محمد باقر حکیم که پدر وی سید محسن طباطبائی حکیم از مراجع بزرگ شیعیان بود برمی‌گردد. که اگر اشتباه نکنم، یازده یا دوازده برادر هستند که تقریباً هشت یا نه نفر از آن‌ها را صدام شهید کرد و وقتی که شما روبروی حرم امیر المومنین بروید، یک مسجدی به نام مسجد الهندیه است که داخل آن بروید قبر آیت الله حکیم بزرگ، مرجع بزرگ عراق به همراه پسرهای او آنجا هستند و آن مرقد آن‌ها است. سید محمد باقر حکیم بعد از اینکه به ایران آمد، موضوع سازماندهی معارضان عراقی مطرح شد که مکانی به نام مجلس اعلی افتتاح شد که تمام معارضان مختلف عراقی در آن سازماندهی شدند. مجلس اعلی اسلامی عراق که پیشتر مجلس اعلی انقلاب اسلامی عراق نام داشت یک حزب سیاسی عراقی است. مجلس اعلا در سال ۱۳۶۱ با هدف سرنگونی حکومت صدام حسین توسط سیاستمداران و روحانیون عراقی مقیم ایران تأسیس شد و پس از سرنگونی این حکومت توسط ائتلاف ضد ترور در سال ۱۳۸۲ به عنوان مهمترین حزب در عراق پس از صدام مطرح شد، در سال‌های اخیر هرچند نفوذ آن به تدریج کاهش یافته اما هنوز یکی از بزرگترین حزب‌ها در مجلس نمایندگان عراق است و کنترل وزارتخانه‌های حساسی را در اختیار دارد. مجلس اعلا سازمان‌های خیریه، مدارس و کتابخانه‌هایی را نیز در کشور اداره می‌کند.

خانواده حکیم نقش محوری در تأسیس مجلس اعلا ایفا کرده‌اند. هرچند در اوایل تأسیس این سازمان ریاست آن برعهده سید محمود هاشمی بود، اما پس از ۳۰ ماه محمدباقر حکیم

آن‌ها کار کردند و بعداً با نوری مالکی درگیر شدند و بعد با آیت الله سیستانی درگیر شدند. یعنی یک زمانی آن‌ها خواستند که تمام عتبات عراق به ویژه عتبات کربلا را تسخیر کنند که آن قضایای نیمه شعبان سال ۲۰۰۷ اتفاق افتاد که جنگ مسلحانه بین یاران مقتدی صدر و یاران آیت الله سیستانی در گرفت که تقریباً پنجاه الی شصت نفر در نیمه شعبان کربلا کشته

شدند. ماجرا از آنجا شروع شد که عده‌ای از نیروهای جیش المهدی وابسته به مقتدی صدر که قصد هجوم و ورود مسلحانه به حرم حسینی را داشتند با ممانعت نیروهای امنیتی مواجه شده و در اثر درگیری دوگروه شیعه ۵۲ نفر جان خود را از دست داده و بیش از ۳۰۰ تن دچار مصدومیت گردیدند. این حادثه علی الظاهر عمق اختلاف میان گروه‌های شیعه عراق و تلاش آنها برای تصاحب قدرت را نشان می‌دهد و حاکی از وجود شرایط ناامن و ملتهب در عراق به ویژه در مناطق شیعه نشین است.

آقای سید مقتدی صدر وارد سیاست شد و توانست آراء خوبی به دست بیاورد و در این دو سال اخیر گفت که من از سیاست کنار می‌کشم ولی عملاً وجود و حضور در سیاست دارد. ولی بعد از سال ۲۰۰۸ میلادی که یک توافقنامه‌ی امنیتی (خروج) بین عراق و آمریکا امضاء

احزاب اهل سنت حال حاضر عراق صحبت کنیم .

حزب متحدون : اهل تسنن، یکی از رهبران آن‌ها آقای اسامه النجیفی است که حزب متحدون را مدیریت می‌کند. بیشترین پایگاه اسامه النجیفی در نینوا (موصل) است که الان داعش آن را تقریباً بصورت کامل اشغال کرده است. پایگاه انسانی آن‌ها آنجا است. اسامه النجیفی یک برادر به نام ائیل النجیفی که استاندار نینوا (موصل) بود که الان تحت تعقیب است و او فرار کرده است. جریان متحدون در عراق از جمله جریان‌هایی است که طی سال‌های گذشته همواره از مخالفان دولت «نوری المالکی» به شمار می‌آمده است.

ائتلاف «العراقیه العربیه» به ریاست صالح محمد مطلق از دیگر ائتلاف‌های مهم اهل سنت است، که شش گروه در آن شرکت دارد. صالح مطلق گرچه معاون نوری المالکی بوده است، اما از همفکران طارق هاشمی و منتقدان مالکی هم محسوب می‌شود.

یک حزب دیگر داریم به نام حزب العراقیه یا گروه العراقیه که که یکی از ائتلاف‌های مهم اهل سنت در عراق جدید می‌باشد. الحریه الوطنیه العراقیه موسوم به ائتلاف العراقیه یک ائتلاف سیاسی انتخاباتی در عراق به رهبری ایاد علاوی است که در انتخابات پارلمانی ۲۰۱۰ به پیروزی دست یافت. این ائتلاف که خود را جریانی سکولار و فراقومی معرفی می‌کند با اتحاد سه‌گانه ایاد علاوی، نخست‌وزیر سابق و سیاست‌مدار شیعه سکولار، صالح مطلق سیاست‌مدار

ریاست آن را برعهده گرفت و پس از ترور او در سال ۱۳۸۲ عبدالعزیز حکیم برادرش به ریاست این مجلس رسید. با مرگ وی در سال ۱۳۸۸، ریاست مجلس اعلا به عمار حکیم واگذار شده است.

زمانی که مدیریت مجلس اعلا به جوانی به نام سید عمار حکیم رسید خیلی‌ها انتقاد کردند و خیلی‌ها از مجلس اعلا جدا شدند. مثلاً سازمان بدر یکی از این معترضین بودند. سازمان بدر یا سپاه بدر متشکل از شبه‌نظامیان شیعه عراقی وفادار به سید محمدباقر حکیم و سید محمدباقر صدر و سید روح‌الله خمینی می‌باشد. سپاه بدر در سال ۱۳۶۱ توسط محمود هاشمی شاهرودی بنیانگذاری شد. سازمان بدر الان جدا هستند و دیگر با مجلسی اعلا نیستند، دلیل جدایی سازمان بدر و مجلس اعلا اختلاف سلیقه در تصمیم‌های سیاسی بود. این سه حزب، احزابی هستند که در اهل تشیع بودند. احزاب دیگری مانند حزب فضیله به رهبری آیت الله یعقوبی و حزب اصلاح به رهبری ابراهیم جعفری از دیگر احزاب سیاسی شیعیان هستند.

اما در این مرحله به سمت احزاب اهل سنت می‌رویم . در اینجا سعی می‌کنیم در مورد

سنی ملی‌گرا و طارق الهاشمی معاون رئیس‌جمهور وقت عراق شکل گرفته است. محمود المشهدانی، عدنان باججی و جبهه ترکمنی عراق از دیگر سیاستمداران و احزاب مهمی بودند که به این ائتلاف پیوستند. ایاد علاوی رهبر سکولاری است که سکولار و البته ظاهراً شیعه است، ولی شیعه‌ای که بویی از تشیع نبرده است. تقریباً ایشان بعد از انتخابات ۲۰۰۳ یا ۲۰۰۴ رهبر اهل سنت شد که تعداد زیادی از اهل سنت را داخل خود جای داد، این سه حزب، سه حزب اصلی اهل تسنن هستند که در حوزه‌ی سیاسی فعالیت می‌کنند.

• در ایران تقسیم‌بندی‌های مرسوم وجود دارد. گروه‌های اسلام‌گرا، روشنفکران، طرفداران توسعه غربی، طرفداران ایران باستان و غیره. در مورد عراق مبنای تقسیم‌بندی جریان‌ها چیست؟

حکیم: تمایز بین شیعه و سنی‌ها در بحث مذهب است و تمایز بین عرب‌ها و کردها در بحث قومیت است. یعنی کردها همیشه به دنبال قومیت خود می‌گردند و وجه تمایز آن‌ها قومیت آن‌ها است. آن‌ها همیشه به دنبال منافع و استراتژی‌هایی می‌روند که قومیت آن‌ها را داخل عراق برجسته کند. بین شیعه و سنی بحث مذهب و تسلط بر حکومت سیاسی عراق است که اهل سنت معتقدند مذهب سنی در عراق به حاشیه رفته است و مذهب شیعه آمده است و الان تأثیرگذار است. البته همه میدانند این یک اتهام نادرست است. دلیل آن این است که همیشه در تاریخ عراق اهل سنت حاکم بودند اما الان شیعیان برحسب جمعیت ۶۰ درصدی خودشان در عراق حاکم هستند.

ولی خب شما می‌توانی در بین شیعه‌ها نیز تفاوت‌ها را پیدا کنی و بین شیعه‌ها دو فکر است. یک فکر غرب‌گرا و توسعه‌یافتگی و دیگری فکر جهاد و بحث جهادی و مخالف ارزش‌های آمریکایی‌ها هستند. وقتی که شما پایین بیایید، در بین شیعه‌ها می‌توانید پیدا کنید. در مورد کردها درست است، نگاه آن‌ها، نگاه غربی است. یعنی اینطور بگویم که ۹۵ درصد از نگاه کردها، نگاه غربی است و نگاه آمریکایی است و آمریکا در سال ۲۰۰۳ نفوذ خوبی در بین کردها داشته است و خیلی روی اقلیم و مردم کردستان تمرکز کرد و مردم کردستان از این نگاه استقبال کردند. دو دانشگاه و چندین مدرسه آمریکایی نمونه‌ای از نفوذ آمریکایی‌ها در

این منطقه است. همچنین در منطقه‌ی کردستان مراکز آمریکایی خیلی زیاد است. ولی اگر سه حزب اصیل و ریشه دار را بخواهید در عراق بررسی کنید، اول حزب الدعوه (حزب دعوت اسلامی سازمان سیاسی اسلام‌گرای شیعه‌ای در عراق است که در سال ۱۹۵۷ توسط علامه سیدمرتضی عسکری و شاگردان و پیروان محمدباقر صدر تأسیس شد)، حزب دوم حزب اسلامی است که در سال ۱۹۶۰ میلادی توسط نعمان عبد الرزاق السامرائی تأسیس شد و وجهه اخوانی دارد و سومین گروه حزب دموکرات بین کردها (حزب دموکرات کردستان عراق در سال ۱۹۴۶ در بغداد تشکیل شد) است. این سه حزب قدیمی‌ترین احزاب عراق هستند و تمام احزاب از این‌ها بیرون آمده است. یعنی تقریباً می‌توانیم بگوییم این سه حزب، ساختار حزبی و ریشه‌های تاریخی عراق را می‌سازند.

• در مورد شخص نوری مالکی از ابتدای حضور جدی سیاسی ایشان در بدنه‌ی عراق تا اتفاقات اخیر نیز توضیحاتی بفرمایید.

حکیم: نوری مالکی یک سری اشتباهاتی در روابط سیاسی خود انجام داد که رقبای وی اعتقاد دارند این اشتباهات به دلیل بی‌تجربگی و خودخواهی ایشان است. نوری مالکی آدمی

عراقی‌ها از آدم‌های قوی خوششان می‌آید.

• حضور فعال سیاسی وی دقیقاً چه سالی بود؟

۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ و ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴. عراقی‌ها از یک آدم قوی و پرستیژدار مثل صدام خوششان می‌آید و کلاً طبع عرب است که آدم وقتی که قوی باشد و پرستیژ داشته باشد، این‌ها حساب می‌برند. نوری مالکی این چنین پرستیژی داشت. ولی نظامی که در عراق بود، واقعاً دیگر نمی‌توانست و این جواب نمی‌داد؛ به همین دلیل با همه به مشکل برخورد. یعنی با کردها، با سنی‌ها، با عربستان، با قطر، با آمریکا و ترکیه و اهل سنت و شیعه و... همه به مشکل برخورد. به جز جمهوری اسلامی ایران که با آن مشکل نداشت.

در انتخابات مردم او را دوست داشتند و ۹۳ کرسی آورد ولی نمی‌توانست نخست وزیر تعیین کند؛ به این دلیل که ۱۶۱ (۵۰+۱) رأی لازم است تا نخست وزیر را مشخص کند. ما ۳۲۸ نماینده پارلمان داریم. اتفاقی که افتاد، نوری مالکی اینجا تنها شد و مدام خواست همراه خود آدم جلو بیاورد و فکر کند که قدرت پیدا می‌کند، ولی نتوانست. مجلس اعلا، مقتدی صدر، احزاب کوچک نیامدند و عربستان خیلی شدید روی این قضیه کار کرد که حتماً نباید نور مالکی باشد و آمریکا گفت که حتماً نباید نوری مالکی باشد و این هم‌زمان با ورود داعش شد. یعنی ورود داعش، هنوز که هنوز است من معتقد هستم که یکی از دلایلی بود که می‌خواستند نوری مالکی را زمین بزنند. ورود داعش همانا، نامن شدن عراق همانا، اشغال استان‌های عراق همانا و بی‌کفایتی نوری مالکی، از دست دادن خاک عراق، کشته شدن ۱۷۰۰ دانشجوی شیعه در صلاح الدین (پایگاه اسپایکر) و عدم توانایی مبارزه با داعش، باعث شد دیگر مرجعیت هم دست به کار شود و نامه‌ای برای سران حزب الدعوه بنویسد در ماه رمضان و از رهبران حزب الدعوه بخواهد که نوری مالکی تغییر کند.

در مرحله بعد حیدر العبادی که سه، چهار هزار رأی بیشتر نیآورده بود با رایزنی‌هایی که انجام شده به عنوان نخست وزیر عراق معرفی شد.

است که اعتقاد او نسبت به حوزه‌های اسلامی، تشیع و جهادی و استکبار ستیزی خیلی قوی است. به طوری که نوری مالکی وقتی که در سوریه زندگی می‌کرد، وارد هیچ سفارتی به جز جمهوری اسلامی نمی‌شد. می‌گفت که آن‌ها کفر هستند و من وارد آن‌ها نمی‌شوم.

سال ۲۰۰۵ وقتی که مسئول آمریکایی وارد سالن کنفرانسی شد که نوری مالکی حضور داشت او از آن طرف بیرون رفت و گفت من و او در یک جا با یکدیگر نمی‌نشینیم. به همین دلیل، سیاست او، سیاست کاملاً ضد آمریکایی و استکبار ستیزی بود و واقعاً در این زمینه‌ی خروج نیروهای آمریکایی خیلی سعی می‌کرد و نگاه خوبی داشت و تأثیرگذار بود. اما خودخواهی و برخی سیاست‌های اشتباهی که ایشان داشت، خیلی توانست برای او بد تمام شود. یک مورد این است که ایشان با همه مشکل داشت. ایشان در سال ۲۰۰۷ یک جنگی را با مقتدی صدر شروع کرد و تعداد زیادی از رهبران گروه مقتدی صدر را دستگیر کرد و به زندان انداخت؛ به دلیل ناآرامی‌هایی که وجود داشت و ادعا می‌کرد که مقتدی صدر وضعیت امنیتی کشور را به خطر انداخته است. یک جنگی را با آن‌ها شروع کرد. پس آن‌ها یک اختلاف خیلی شدیدی با یکدیگر داشتند و مدام ضد یکدیگر بیانه می‌دادند و در مورد یکدیگر صحبت می‌کردند.

همچنین با مجلس اعلا رابطه خوبی نداشت و حساسیت‌های زیادی بین وی و سید عمار حکیم دیده می‌شد. دشمنی هفت ساله با حاکم کردستان داشت، تاجایی که آن‌ها می‌خواستند خون یکدیگر را بریزند و مسعود بارزانی و... خیلی اختلاف شدیدی با آن‌ها داشت. بودجه و مزایای آن‌ها را قطع کرد. از طرفی مالکی یک جنگ با اهل سنت را در سال‌ها اخیر آغاز کرد. با این احوال، مردم به این دلیل که می‌دانستند ایشان آدم پر تأثیری است و واقعاً آدمی است که ضد آمریکا است، محبوب بود و پرستیژ داشت.

کرسی پارلمان کاندید می‌کنند. مردم می‌آیند رأی می‌دهند این سیصد و بیست و هشت نفر را مشخص می‌کنند. احزاب این سیصد و بیست و هشت نفر می‌آیند با هم رأی‌زنی می‌کنند و رئیس جمهور، رئیس پارلمان و نخست وزیر را تعیین می‌کنند. این‌ها آمدند با هم دیگر رأی‌زنی کردند حیدر عبادی نخست وزیر شد.

• حزب الدعوه چند کرسی را برنده شد؟

حکیم: حزب الدعوه در ائتلاف دولت و قانون بود. ائتلاف دولت و قانون در انتخابات ۲۰۱۴ توانست ۹۳ کرسی پارلمان را بدست آورد. خوب این‌ها یک نفر را به عنوان نخست وزیر انتخاب می‌کنند، یک نفر را به عنوان رئیس مجلس و یک نفر را به عنوان رئیس جمهور انتخاب می‌کنند. رأی مردم کاندیدها را وارد مجلس می‌کند، ولی نخست وزیری را تعیین نمی‌کند. دیگر رأی‌زنی می‌شود. رأی‌زنی اقلیمی می‌شود، رأی‌زنی داخلی می‌شود و به یک نفر می‌رسند که نخست وزیر شود. البته قدرت‌های اقلیمی نیز تاثیر زیادی بر انتخاب نخست وزیر دارد.

• یعنی گرایش العبادی نسبت به غرب خیلی بیشتر از نوری مالکی است؟

حکیم: بله خیلی بیشتر است. وی به مرجعیت نجف تاکید داشت. اصلاً حیدر عبادی نخست وزیر بود ولی پایگاه مردمی نداشت. پایگاه مردمی او دو، سه هزار بود. مرجعیت آمد پشت حیدر عبادی ایستاد در این اتفاقات دو ماه اخیر خوب برای حیدر عبادی یک پایگاه مردمی درست شد که اصلاحات العبادی شروع شد.

• در مورد تظاهرات هفتگی عراق صحبت کنید که چه شد شکل گرفت؟ و چقدر جدی و تأثیرگذار است؟ موضع دولت و مرجعیت چیست؟

• حیدر العبادی وابسته به کدام حزب است؟

حکیم: یکی از اعضاء حزب الدعوه

• در مورد شخص حیدر العبادی بیشتر توضیح دهید.

ارزش‌ها نقش ویژه ای در تصمیم‌گیری انسان دارد. مثلاً شخصی که ۲۵ سال در ایران زندگی کرده است. وقتی به عراق می‌رود به صورت ناخودآگاه در ته قلب خود حب و عشق به ایران دارد. انسان که نمی‌تواند بدون ارزش باشد. حتماً فکری و ارزشی دارد. حالا یا این طرف است یا آن طرف. حالا حیدر العبادی و دیگر رهبران سیاسی عراق که در انگلیس و آمریکا بزرگ شدند، در آمریکا درس خواندند طرز تفکر آن‌ها می‌تواند با یک فرد انقلابی متفاوت باشد. به خاطر همین می‌خواهم بگویم کسی که یک جا درس می‌خواند و در آن محیط بزرگ می‌شود و براساس روش آن کشور تحصیل می‌کند و مدرک می‌گیرد و زندگی می‌کند، دیگر بالاخره می‌گویند آب و نان آن کشور را خورده است. حالا قضیه‌ی حیدر العبادی هم همین است. بالاخره ایشان در انگلیس بزرگ شده است. دیدگاه او نسبت به نوری مالکی کاملاً متفاوت است؛ یعنی این که نوری مالکی فکری مخالف استکبار و کشورهای مانند آمریکا و انگلیس دارد شاید حدوداً فقط پنج درصد روزه به غرب باز می‌کرد، ولی حیدر العبادی می‌گوید نه؛ پنجاه، پنجاه . کسی که با سه، چهار هزار رأی نخست وزیر می‌شود، خوب این خیلی برای عراق نمی‌تواند خوب باشد. یعنی رأی‌زنی سیاسی است که می‌آید نخست وزیر را مشخص می‌کند نه رأی مردم. رأی مردم نمایندگان را مشخص می‌کند.

• مکانیزم انتخابات در عراق چطور است؟

حکیم: مردم می‌آیند رأی می‌دهند. احزاب می‌آیند خود را برای سیصد و بیست و هشت

یک گاوی بود که هر کس هر چه می‌توانست می‌دوشید. یکی دو درصد انسان‌های خوبی بودند که نمی‌شود گفت همه بد هستند. ولی این بحث فساد عراق باز عاملی شد که مرجعیت برای اصلاحات آن وارد صحنه شد. حیدر العبادی هم که بدون این‌که با کسی مشورت کند آمد گفت پست معاون نخست‌وزیری را لغو کرد. این پست معاون نخست‌وزیری چه کسانی هستند؟ سه آدم بزرگ که هر کدام می‌توانند در عراق تنش‌زا شوند. چه کسانی هستند؟ نوری مالکی، اسامه نجیفی و ایاد علاوی. رهبران سه حزب بزرگ، این‌ها معاونین رئیس‌جمهور هستند. خوب شما یک دفعه می‌آیی پست این‌ها را لغو می‌کنی چه اتفاقی در عراق می‌افتد؟ شاید این سه نفر با نفوذی که در عراق دارند وضعیت سیاسی شما را خراب کنند.

البته دقت داشته باشید که هر کدام از این معاونین رئیس‌جمهور تشکیلاتی دارند و کلی خرج این پست‌ها می‌شود، خود معاون حداقل هفتاد نفر بادیگارد، نیروی امنیتی دارد. پارلمان عراق ده هزار نفر نیروی امنیتی دارد. هر نماینده تقریباً ۳۰ نیروی امنیتی دارد. وقتی که در عراق یک نماینده‌ی پارلمان می‌رود، سه ماشین جلو و سه ماشین عقب آن است. خوب شما فکر کن هزینه‌های این‌ها چه هزینه‌های هنگفتی است. خوب پول ماشین این، پول

قضیه از اینجا شروع شد که دمای عراق از ۵۵ درجه بالاتر رفت و مردم برق نداشتند. مثلاً دوازده ساعت، سیزده ساعت در روز برق نداشتند. مردم در ماه رمضان با دمای ۵۵ درجه باید روزه می‌گرفتند. حالا کل هزینه‌ای که باید صرف می‌شد که کل عراق صاحب برق شود، حدود شانزده میلیارد دلار بود. تا حالا در عراق بالای ۴۵ میلیارد دلار خرج شده است، ولی برق ندارند. این چه چیز را نشان می‌دهد؟ چه شاخصی را نشان می‌دهد؟ نشان می‌دهد که یک فساد خیلی عجیبی در میان است. مثلاً اگر ۴۵ میلیارد دلار خرج شده، ۴۰ میلیارد دزدیده شده و پنج میلیارد آن خرج برق شده است. ریشه این فساد در سال‌های قبل از سقوط حزب بعث است. زمانی که عراق در سال ۱۹۹۱ میلادی از جانب شورای امنیت تحریم شد و آنگاه مردم عراق فقر شدیدی را تحمل کردند و رشوه و فساد اداری به شدت برای معیشت خانواده افزایش پیدا کرد. خوب مرجعیت از این باب شروع کرد که باید در عراق اصلاحات انجام شود.

بحث دیگر این بود که قیمت نفت پایین آمد و بودجه‌ی عراق سال ۲۰۱۳ اگر اشتباه نکنم به ۱۱۸ میلیارد دلار رسید. خیلی است این ۱۱۸ میلیارد دلار. حالا اگر می‌خواهید تفاوت آن را حس کنید. بودجه‌ی سوریه‌ی ۸ میلیارد دلار است. اگر می‌خواهید تفاوت آن را با هم مقایسه کنید.

خوب کشوری که بودجه‌ی آن ۸ میلیارد دلار است، را مقایسه کنید با بودجه‌ی کشور عراق که ۱۱۸ میلیارد دلار است. خیلی است؛ یعنی با آن بودجه دو ساله می‌توان عراق را ساخت. ولی شما هیچ ساختی در عراق نمی‌بینید. این نشان می‌دهد که یک فساد عجیبی در عراق وجود دارد. یک چیزهایی از فساد تعریف می‌کنند که انسان حیرت می‌کند که مثلاً طرف می‌خواهد دندان خود را درست کند، سوار هواپیما می‌شود و به لندن می‌رود دندان خود را درست کند. خرج خود را نیز پای حکومت می‌نویسد. من این را به عین به چشم خود دیدم که این مدلی شده بود که طرف مثلاً می‌خواهد خال صورت خود را بردارد سوار هواپیما می‌شود به لندن می‌رود برمی‌دارد یک وقت هم می‌گیرد، برمی‌گردد خرج خود را فاکتور می‌کند.

فساد بود، بین همه بود و هیچ چیز هم نمی‌توانستی بگویی. چه کرد، چه سنی، چه شیعه!

• در بدنه‌ی دولت تأثیر گذاشت؟

حکیم: یک سری اتفاقات افتاد، اصلاحاتی انجام شد. ولی خوب همان اصلاحات باید برود اول در هیئت دولت تصویب شود بعد باید در پارلمان تصویب شود. این پروسه معلوم نیست انجام شود یا نه. اما همان پست معاونت نخست وزیری هنوز در پارلمان تصویب نشده است. از سوئی حیدر العبادی هم پیمانان سیاسی خود را از دست داد و در مرحله دوم اصلاحات قانون قطع مزایای حقوق کارمندان را تصویب کرد که در اینجا حیدر العبادی پشتیبانی مردمی را نیز از دست داد.

• حضور سیاسی آمریکا در عراق الان چطوری است؟

حکیم: حضور رسمی دارد. بزرگ‌ترین سفارت آمریکا در جهان سفارت آمریکا در عراق است. بزرگ‌ترین سفارت جهان، هزاران نفر آدم اعم از نظامی، مستشاری و کارمندی. بحث‌های جاسوسی انجام می‌دهند. کارهای فرهنگی انجام می‌دهند. ولی گفتمان غالب، گفتمان جمهوری اسلامی ایران است که گفتمان مقاومت است. آن هم بعد از اتفاقاتی که حاج قاسم رفت و شرکت کرد و این گفتمان به نفع ایران عوض شد. واقعا پشتیبانی جمهوری اسلامی ایران شاخص مردم عراق را نسبت به جمهوری اسلامی ایران و به نفع گفتمان مقاومت تغییر داد.

• در مورد شکل گیری داعش نیز توضیحاتی بفرمایید.

حکیم: واقعا داعش به اسم‌های دیگر وجود داشت. از سال ۲۰۰۳ گروه‌های مختلف تشکیل شد. ده، دوازده گروه بودند. بعضی‌ها القاعده بودند، بعضی‌ها منافق بودند، این‌ها بودند. قبلا چه کار می‌کردند؟ ماشین را برمی‌داشتند پر بمب می‌کردند می‌آمدند بین مردم منفجر می‌کردند. در سال ۲۰۱۳ تبدیل به یک سازمان شدند که حالا مثلاً کشورهای عربی و آمریکا و اسرائیل از این‌ها پشتیبانی می‌کردند که به صورت عملیاتی وارد عراق شوند. این‌ها بودند داعش جریان تازه تشکیلی نبودند. فکر جدید بود که سازمان دهی شد.

سوخت این، پول غذای این‌ها، پول هتل این‌ها، پول خانه‌های این‌ها، پول حضور این‌ها. هر یک نماینده، چه می‌شود؟ خوب اصلاحات شروع شد. مردم هم شروع به تظاهرات کردند. تظاهرات واقعاً منطقی بود که شروع شود. ولی حالا همه احزاب به دنبال این بودند که این تظاهرات را به نفع خود بکشانند.

حالا هر کسی سعی می‌کرد افراد وابسته به خود را وارد تظاهرات کند بر ضد حزب دیگر. بعضی‌ها در تظاهرات عکس‌های رهبران سیاسی را سوزاندند و با دمپایی زدند و بعد این‌ها رفتند این کار را با عکس‌های دیگر رهبر سیاسی کردند. بعضی‌ها عکس‌های آمریکا را بالا بردند. بعضی عکس مرکل را بالا بردند. دیگر هر کسی هر توانایی داشت، انجام داد. بعضی‌ها به مرجعیت توهین کردند. حالا دیگر عراق هزار حزب دارد. نیروهای حشدالشعبی (نیروهای مردمی) گفتند که دیگر ما در این تظاهرات شرکت نمی‌کنیم، چون این تظاهرات‌ها منجر به فتنه می‌شود. تظاهرات الان خیلی کاهش پیدا کرده است. نسبت به روز اول شاید سی درصد بیشتر نیست. البته علامت های زیادی مبنی بر سو استفاده از این تظاهرات‌ها از خارج از کشور بود.

والا شما هر جای جهان بروید یک سری خطوط قرمز وجود دارد. فقط عراق خطوط قرمز ندارد.

در آمریکا الان یک سری خطوط قرمز وجود دارد. هر کشوری، فرانسه، آلمان به هر کشوری بروی می‌گویند دموکراسی است. دموکراسی هم اندازه ای دارد ولی عراق این را ندارد و دموکراسی باز است.

• خوب علت چه بوده است؟

حکیم: به خاطر نظام دموکراسی که آمریکا وارد عراق کرد، نظام انتخاباتی که آمریکا وارد عراق کرد. نظام انتخاباتی سانت‌لیگو که آمریکا وارد عراق کرد. همین نظام سانت‌لیگو که باعث می‌شود حیدر عبادی با سه هزار رأی بیاید نماینده‌ی پارلمان شود. ایرانی‌ها می‌گویند لیگو، عراق می‌گوید لیغو. این می‌گوید به نفع کسانی کار می‌کند که کم رأی می‌آورند و آن‌ها وارد پارلمان می‌شوند. خوب نظام باز است. آمریکا در منطقه به دنبال توازن قوا است. سه گفتمان باید همیشه بمانند تا این که مسلمانان جواب نگیرند. یک گفتمان، گفتمان مقاومت است،

از سال ۲۰۰۳ تا سال ۲۰۱۳ که داعش آمد چقدر عراقی مردند؟ در زمان بمب‌گذاری های قبل روزانه دو، سه انفجار داشتیم. آن موقع مردم در بمب‌گذاری شهید می‌شدند، الان در جبهه‌ها شهید می‌شوند. فرقی نکرده است. واقعاً پدیده‌ی داعش از نظر فکری و عقیده‌ای و تکنولوژی برای مردم عراق جدید بود. تکنولوژی که در رسانه به کار می‌بردند همه‌ی این‌ها بود. ساختاری که داشتند. ولی واقعاً از نظر تندروری و افراطی‌گری کسی که مثلاً می‌آید بمب‌گذاری می‌کند کامل خود را منفجر می‌کند و مردم را تبدیل به گوشت چرخ کرده می‌کند این چه نوع جنگی است، چه نوع انتقامی است. خوب این‌ها همه روزه در عراق اتفاق می‌افتاد. در زمان ورود داعش واقعاً تعداد کسانی که آمدند همان اول عراق را تسخیر کنند چهل، پنجاه نفر بیشتر نبودند.

با حزب بعث در استان نینوا فعال بودند. عزت‌الدوری رهبر آن‌ها بود و بعد مرد. وقتی که نوری مالکی در انتخابات برنده شد و قرار بر این بود که نوری مالکی نخست‌وزیر شود، عربستان تمام گزینه‌ها را روی میز می‌گذاشت که نوری مالکی نخست‌وزیر نشود. آمدند با عزت‌الدوری هماهنگ کردند گفتند ما چهل نفر می‌آییم آنجا را تصرف می‌کنیم. شما هم هیچ عکس‌العملی نشان ندهید. نیروهای حزب بعث به این مساله اعتراف کردند. در شبک‌های میادین مصاحبه‌ی آن است.

آمدند با تمام قبایل صحبت کردند که آقا عکس‌العملی نشان ندهید؛ فقط به خاطر این که یک ناآرامی شود و نوری مالکی نخست‌وزیر نشود. آمدند با چهل، پنجاه نفر وارد شدند. وقتی وارد شدند همه سوت و کف می‌زدند. پس از آن شد که این‌ها به داعش جا دادند، فکر دادند و خود جزء داعش شدند. الان ما سه، چهار نفر می‌شناسیم که عموی آن‌ها در داعش هستند. متوجه هستی. خود آن‌ها داعش شدند؛ یعنی اسم عوض شد و الا آن ریشه وجود داشت و این ریشه ادامه دارد.

• حالا در مورد نسبت آمریکا با داعش، نقش آمریکا از این جهت جدی است که طی یک دوره یک ناامنی در عراق ایجاد کرده است؟

حکیم: اسم دموکراسی که وارد عراق شد دموکراسی باز است. امتحان نداده است. در هیچ کشوری چنین دموکراسی نداریم. بازترین دموکراسی که وجود دارد در جهان در عراق است.

یک گفتمان وهابیت است، یک گفتمان لیبرالیسم ترکیه است. ترکیه، عربستان و ایران. این گفتمان‌ها همیشه باید باشد و به یک توازن برسند.

نباید گفتمان مقاومت وارد سوریه شود به خاطر همین آمریکا می‌آید پشتیبانی می‌کند و نمی‌گذارد. به خاطر همین است جنگ سوریه الان چهار سال، پنج سال است که دارد طول می‌کشد. شاید هم بیست سال طول کشید. به خاطر همین است که عراق الان پانزده سال است که روی آرامش به خود ندیده است. ببین می‌گویند که یک سری توازن باید بین گفتمان شیعه، گفتمان لیبرالیسم و گفتمان وهابیت باشد. تا وقتی این گفتمان‌ها با هم توازن داشته باشند این‌ها با هم درگیر هستند و این امر نمی‌گذارد گفتمان مقاومت غالب شود. تمام امکانات را به داعش می‌دهد، تمام پشتیبانی را برای داعش انجام می‌دهد. با ترکیه هماهنگ می‌شود که گفتمان مقاومت در منطقه غالب نشود. خوب تمام کاری که آمریکا دارد می‌کند این است؛ یعنی آمریکا به دنبال توازن قوا است. آمریکا کاری ندارد که چه کسی در عراق حکومت می‌کند؛ حالا شیعیان باشند یا سنی‌ها باشند. ولی او به دنبال توازن قوا است که بتواند داخل این اتّفاقات مداخله کند.

به ما پیوندید

● /safiran.moqawama@gmail.com

● /instagram.com/_safiran_

● /www.facebook.com/_safiran_

● telegram.me/Safiran_Arbaeen
telegram.me/ Gharagah
telegram.me/ Safiran ۱۰۴۲

form.safirmoqawama.com

این جا میعاد گاه بزرگی است که با جمع شدن در آن، باید همواره هدف بزرگ اسلام را نیز به یاد بیاورید که همانا «تشکیل نظام اسلامی» و تلاش در راه آن حتی در حد شهادت است.

